

Gerti Malle

Komentar k panoju »Hermine Liska« ob odprtju razstave »Žensko ime upora« v Celovcu 25. marca 2023.

Hermine Liska je upodobljena na enem od panojev. Preživela je naciste. Od leta 2002 je priznana sodobna živa priča, ki je ob podpori Zveznega ministrstva za šolstvo izdala zgoščenko z naslovom »Vzgojni problem diktatorja«. Hermine Liska je svojo iskreno zgodbo povedala več kot 170.000 šolarjem po vsej Avstriji, poleg tega pa je svojo zgodbo povedala tudi na univerzah v ZDA. Za svoje delo je leta 2016 prejela zlato častno odlikovanje dežele Štajerske in zlato odlikovanje za zasluge Republike Avstrije. Danes je stara 93 let, njeno srce pa še vedno gori za študente. Žal ji vse bolj pešajo moči in od pandemije ne more več obiskovati šol.

Hermine je odraščala v verni družini kot Jehovova priča. Ker Hermine v šoli ni pozdravila s »Heil Hitler«, so jo odvzeli staršem. Najprej so jo poslali v prevzgojni dom v Treffnu, nato pa še dlje v München, ker je bil vpliv njenih staršev še vedno prevelik.

Poudariti je treba: Jehovove priče so od vsega začetka zavračale Hitlerjev pozdrav in se tudi upirale sodelovanju v BDM ali Hitlerjevi mladini. Leta 1933 so bile Jehovove priče med največjo skupino zapornikov v koncentracijskem taborišču Dachau in so dobile svojo značko, tako imenovani lila Winkel.

Prvi stik s pričo časa sem imela pred več kot dvajset leti. Profesorica gospa Huhnke me je pozvala, naj napišem diplomske naloge o preganjanju Jehovovih prič v času nacizma. Tudi profesor Ottomeyer je bil zelo navdušen nad to temo in je postal moj svetovalec. Tako sem začela raziskovati in kot prvo pričo časa srečala Katharino Thaller iz Celovca. Kot otrok je zbolela za otroško paralizo in ni mogla dvigati leve roke. Tako je bila dvojno ogrožena. Ker se ni hotela pridružiti BDM, so jo obsodili in deportirali v žensko koncentracijsko taborišče Ravensbrück. Njena zgodba je dokumentirana tudi na potujoči razstavi »Poti v Ravensbrück«. Ko sem se z njo pogovarjala o njenih izkušnjah, mi je izročila rjavo kuverto z artefakti (zaporniško izkaznico, številko zapornice) iz tistega časa. Katharina Thaller je imela smisel za humor, kar ji je pomagalo prebroditi ta čas. Danes bi temu rekli odpornost. Kot Jehovove priče jo potrebujejo še danes.

Zahvaljujem se vsem, ki sodelujejo v DelavniciMUZEJ, da so dali prostor tudi njenemu uporu. Hvala lepa.